

Konsultant

Skepast&Puhkim AS

Laki põik 2, 12915 Tallinn

Telefon: +372 664 5808

e-post: info@skpk.ee

Registrikood: 11255795

Kuupäev

9.09.2025

Eesti-Läti IV elektriühenduse liinikoridoride alternatiivide alale jäävad vanemate andmetega elupaigatüübid

Aruanne

Koostanud: Madis Kullamaa, Camilla Kastein

1. Sissejuhatus

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse liinikoridoride alternatiivide alale jäävad mitmed Natura elupaigatüübid, mille andmed on Eesti Looduse Infosüsteemis vanad või puudulikud. Elupaigatüüpide seisundi kontrollimiseks tegid Skepast & Puhkim OÜ eluslooduse ja Natura 2000 eksperdid Madis Kullamaa ja Camilla Kastein 2025.a augusti esimeses pooles nendel aladel välitööd.

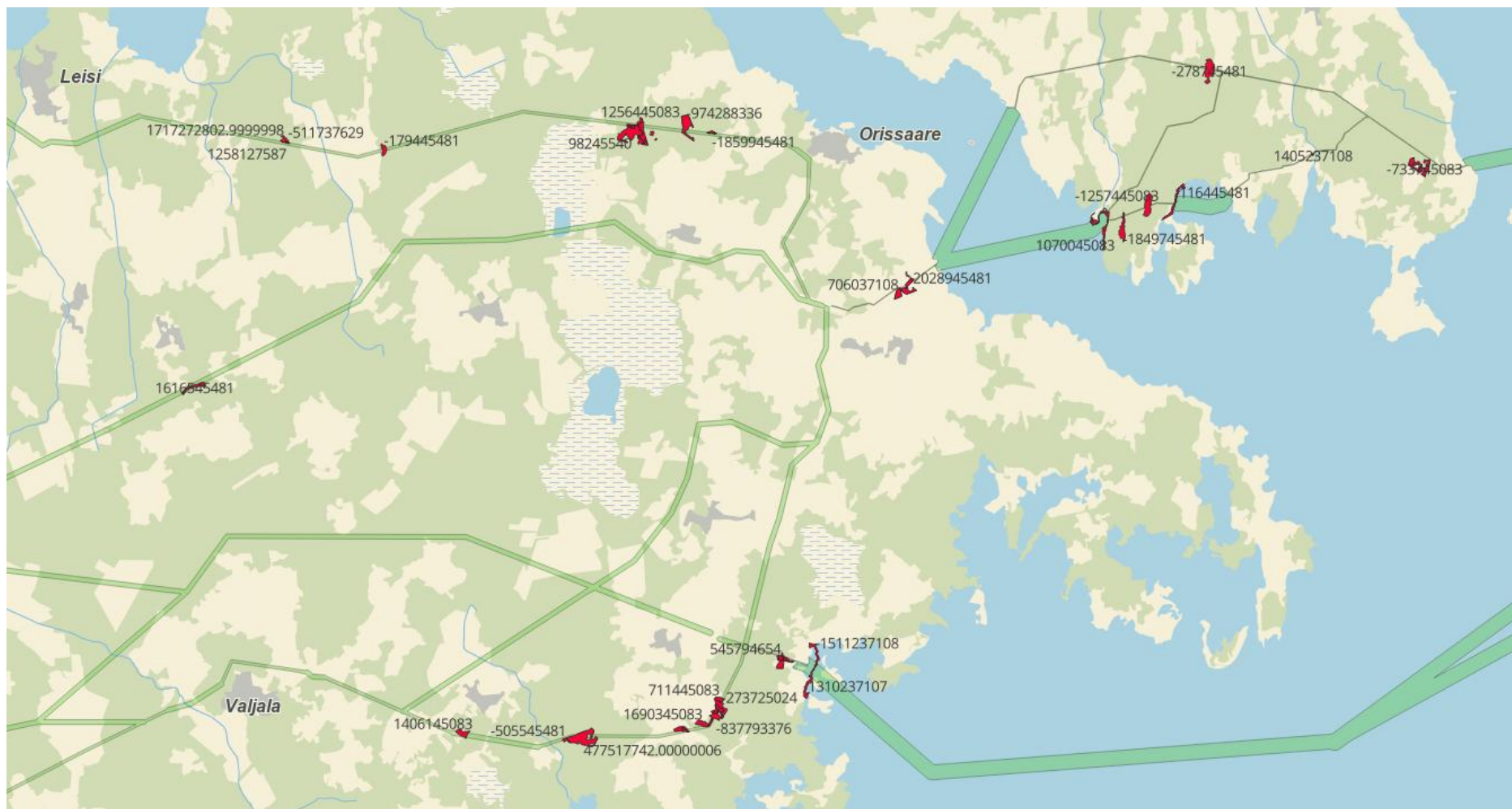
Vaatluse käigus hinnati alade vastavust elupaigatüübi tunnustele ning anti hinnang, kas kavandatud liinikoridori rajamine või laiendamine võib kahjustada registrisse kantud elupaigatüüpide seisundit. Liinikoridoride alale jäävate välitööde käigus vaadeldud elupaigatüüpide asukohad on näidatud kaartidel 1 ja 2.

2. Metoodika

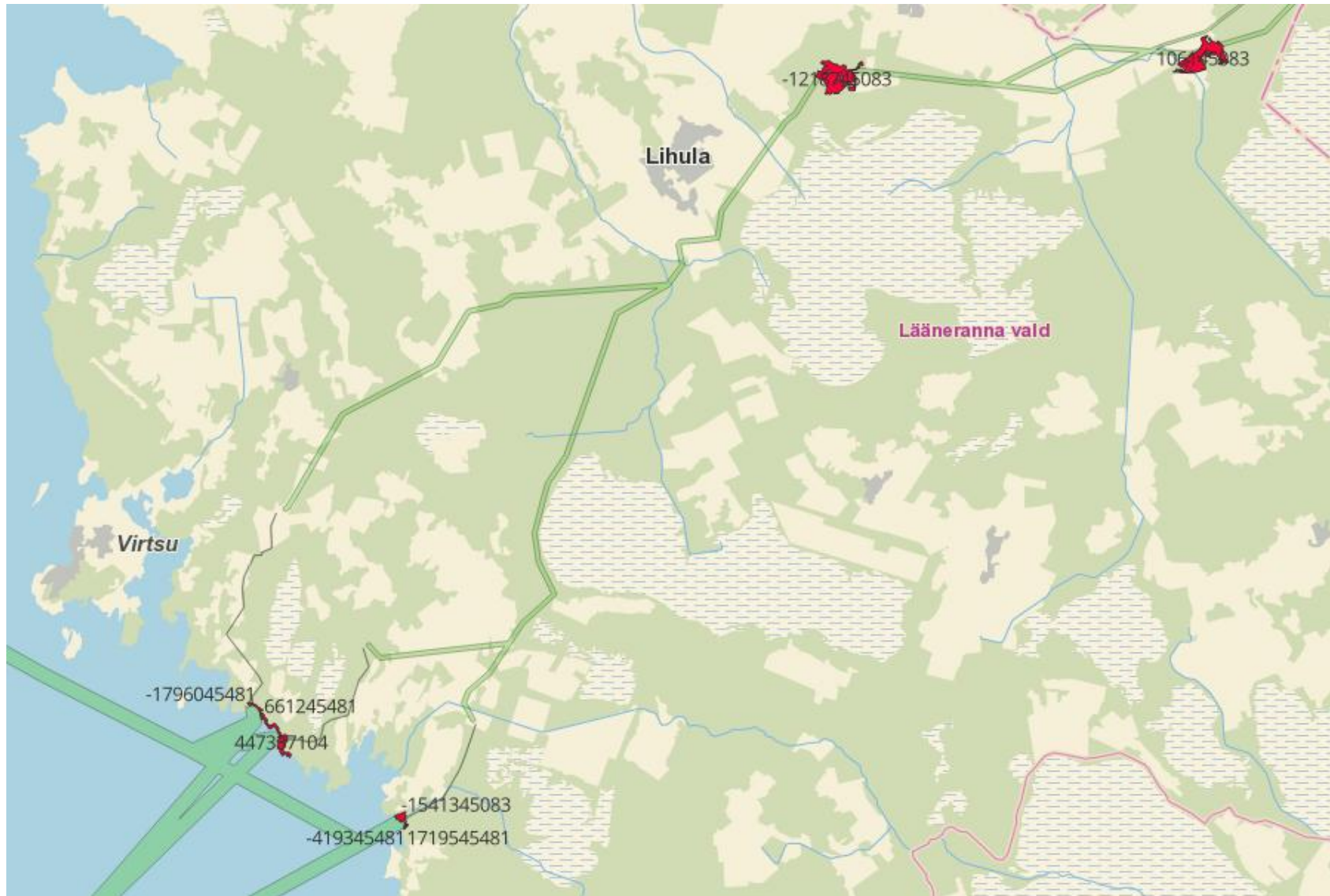
Välitööde eesmärgiks oli hinnata, kas kavandatavate liinikoridoride rajamine võib põhjustada negatiivset mõju Eesti looduse infosüsteemis registreeritud elupaigatüüpidele, mille kohta puudusid ajakohased andmed. Elupaigatüüpide inventeerimisel ja elupaigatüübi tunnuste hindamiseks on aluseks nende kirjeldused Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamatu (Paal 2007) järgi. Kokkuvõtlikumad juhendid elupaigatüüpide hindamiseks on koondatud Kliimaministeeriumi kodulehel Natura 2000 alajaotuses. Augustis 2025 tehtud elupaigatüüpide kontrolli käigus ei viidud läbi inventuuri mahus uuringuid, vaid vaadeldi elupaigatüüpide seisundit ning hinnati nende vastavust elupaigatüüpide käsiraamatu (Paal 2007) ja Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) kantud kirjeldusele.

Liinikoridoride alale jäävad vaadeldud elupaigatüübid on peamiselt niidu- ja sooelupaigatüübid. Elupaigatüüpide seisundi kirjeldamisel vaadeldi alade reljeefi, pinnase niiskusrežiimi ja alade hooldatust. Reljeefi omadused on oluliseks tunnuseks näiteks rannikuniitude tunnuste määramisel, kus sellest sõltub salinise ja suprasalinise vööndi ulatus ja ka soolakulaikude hulk. Pinnase niiskusrežiim on oluline tunnus näiteks sooelupaigatüüpide esinduslikkuse hindamisel. Kõrgeima esinduslikkusega madalsoodes on pinnas alaliselt veega küllastunud. Sookoosluste seisundile on soode tegevuskava (2016) järgi suure tähtsusega ohutegur kuivendamine. Kuivenduse mõjul muutub taimestiku liigiline koosseis ja teiseneb madalsoode struktuur, seega muutuvad nende tunnused vähem esinduslikuks. Niidud on poollooduslikud kooslused ja kujunenud aja jooksul nendel aladel heina varumise ja karjatamise tulemusel. Nende esinduslikkus langeb alade hooldamise ja karjatamise katkemisel (Lotman ja Rannap, 2020). Poollooduslike koosluste varasemat seisundit võrreldi käesoleva ajaga Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse ajalooliste ortofotode alusel.

Vaadeldud elupaigatüüpide aladel hinnati ka taimekoosluste esinduslikkust ning vastavust elupaigatüübi tunnustele. Elupaigatüüpide hindamisel on olulised käsiraamatus (Paal 2007) loetletud tunnusliigid, mille põhjal on määratavad ka alade erilised kasvutingimused. Niiduelupaikade üheks oluliseks ökoloogiliseks näitajaks on liigirikkus, mis kujuneb pikaajalise ja järjepideva majandamise tulemusel (Pärtel jt, 2003), luues soodsaid kasvutingimusi erineva ökoloogilise nõudlusega taimeliikidele. Puiskarjamaade ja puisniitude oluline tunnus on nendel aladel kasvavad puud ja põõsad, esinduslikkuse hindamisel on oluline nende hulk, vanuseline jaotus ja liigid. Märgalade taimestiku koosseis annab olulist teavet ala kasvutingimuste kohta, mille alusel määratakse konkreetne elupaigatüüp.

Kaart 1. Saaremaa ja Muhu

Kaart 2. Mandriosa

3. Tulemused trassilõikude/-alternatiivide kaupa

3.1. Paiküla-Veere 1-1

Elupaigatüübi *puisniidud* (6530*) tunnusteks on tihe rohukamar; järjepidev majandamine, mis võib olla mõneks aastaks katkenud; taastatud metsast vähemalt 10 aastat tagasi ja seejärel pidevalt majandatud; ala suurus: mida suurem, seda väärtuslikum, kusjuures pindalalt suurel puisniidul võivad teised tunnused olla kehvemad; parasniisketel või mõõdukalt soostunud lubjarikastel puisniitudel suur liigirikkus; iseloomuliku struktuuriga puistu ja põõsarinne: tihedamate ja hõredamate laikude vaheldumine niidulagendikega.

Elupaigatüübi *puisniidud* (6530*) alad ID 1717272803, 1258127587 ja -511737629 vastavad elupaigatüübi tunnustele. Nendele aladele kavandatud liinikoridori laienduse raadamine kahjustaks elupaigatüübi seisundit. Läänepoolsem ala ID 1717272803 oli alal tehtud vaatluse ajal osaliselt hiljaaegu niidetud. Märkatav on ka varasema hooldamise järjepidevus, väga esinduslik ala (Pilt 7 ja 8). Idapoolsemad alad on mõnda aega olnud hooldamata, kuid puisniidu tunnused on seal säilinud.

Ala 1717272803 on inventeeritud aastal 2013, mil üldine hinnang oli A. Iseloomustuseks on kirjutatud: väga väärtuslik liigirohke puisniit; reljeef kuiv ja kõrge, kivine, N-osas ka niiskem piirkond; musta seaherne ja laialehise kareputke arvukas populatsioon; III kat käpalised; alal tegutseb mäger; puistu koosseis ja liituvus varieeruv. Ala -511737629 on inventeeritud 2013. aastal, mil üldine hinnang oli A (väga kõrge väärtus). Iseloomustuseks on kirjutatud: puisniit, kõrge taastamispotentsiaal, korralik rohukamar 99%, floristiliselt veidi vaesunud, põõsarinne hõre, hoolduse puudumise tõttu võsastub haavaga ning kuusega, haabade vanus väga varieeruv: 10-60 aastat, kivine. Kõigil oli antud soovitusena niita või karjatada, niide koristada ja harvendada puistut. Ala 1258127587 on inventeeritud aastal 2013, mil üldine hinnang on B (kõrge väärtus). Iseloomustuseks on kirjutatud: võrdlemisi tiheda, kuid kidura (30-40 aastase) puistuga soine niit. Tegemist pole tüüpilise puisniiduga, pigem alaga, millest saaks selle hooldamise abil kujundada ja ühendada nii kaks kõrgema väärtusega puisniiduala; leitud laialehist neiuvaipa. Võrreldes 2013. aastaga on nende puisniidu elupaigatüüpide väärtused säilinud ning alad on hooldatud, alal leidus kaitsealuseid III kategooria käpalisi ning harilikku porssi.

Elupaigatüübi *puisniidud* (6530*) ala ID -974288336 on hiljuti taastatud ning oli niidetud ka vaatluse tegemise ajal. Liigirikkus niidukoosluses taastub edaspidise hooldamise käigus. ID -974288336 alal kahjustab liinikoridori laiendamine elupaigatüübi seisundit, kuna eeldab iseloomuliku puistu raadamist ning pinnase kahjustamist ja liigirikkuse vähenemist. Ala on inventeeritud 2021. aastal, mil üldine hinnang oli A. Iseloomustuseks on kirjutatud, et põhjapoolne osa aastaid hoolduses olnud (tihedam), lõunapoolne osa 2020. a taastatud; taimkate ühtlane. Jätkata tuleb niitmise ja niite koristamisega. Võrreldes 2021. aastaga on olukord sama, tegu on hooldatud ja esindusliku puisniiduga.

Lõuna suunas asuv sama elupaigatüübi ala ID -1588287473 on täielikult metsastunud ning ei vasta puisniidu tunnustele. Sellel alal liinikoridori laiendamine elupaigatüüpi oluliselt ei mõjuta, kuna säilinud pole iseloomulikke liike ja puistut. Ala on inventeeritud 2014. aastal, mil üldine hinnang oli B (kõrge väärtus). Ala kohta on kirjutatud, et see tuleks esmalt taastada, niita ja niide koristada. Vahepealse ajaga pole ala taastatud ning on nüüdseks täiesti metsastunud.

Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) tunnusteks on kestev ja mõõduka intensiivsusega karjatamine; lageda loola suurus; hõre, madal ja mosaiikne lookooslus, kus kasvab/elab võimalikult suur hulk iseloomulikke looliike.

Elupaigatüüp *lood ehk alvarid* (6280*) ID -179445481 ei ole sellel alal säilinud. Liinikoridori laienduse raadamisel ei ole elupaigatüübi alale olulist mõju. Elupaigatüübi ala on tihedalt kaetud põõsastikuga ja osaliselt metsastunud. Alal kasvab kadakaid ja suuremaid mände, lisaks paakspuu, kuslapuu,

sarapuu. Ala ei karjatata. Elupaigatüübi alal on mõned väiksemad alvari tunnustega lapid, kuid needki on hooldamata. Ala on inventeeritud aastal 1999, kuid rohkem selle kohta teavet pole. 25 aastaga on nähtavasti toimunud muutused, sh elupaigatüübi metsastumine.

Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) alad ID -1123545481, 98245540, 1409645481 on pea täielikult metsastunud ning ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Aladel kasvab erineva täiusega männimets, niidukooslusi pole säilinud. Ala -1123545481 on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine hinnang oli C (keskmine väärtus). Ala on kirjeldatud kui ilusat looniitu, natuke liiga tihe, karjatamiskoormus väike, rohurinne kohati väljakujunemata. Tõsta tuleks karjatamiskoormust, kuid on maastikulise väärtusega. Alad 98245540 ja 1409645481 on inventeeritud 2002. aastal, mil nende üldine hinnang oli C (keskmine väärtus). Alasid on kirjeldatud kui lookarjamaid, mis on ca 40a majandamata, täiskasvanud 40a mändidega, niidutaimestik kadumas. Võrreldes 2002. aastaga on alad täielikult metsastunud.

Elupaigatüübi alal ID 829245083 on alvaritele iseloomulikud niidukooslused enamusel alast säilinud, kuid ala on hooldamata ja peale on kasvamas hulgaliselt noori mände (Pilt 9). Ala 829245083 on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine hinnang oli C (keskmine väärtus). Ala on kirjeldatud kui ilusat looniitu, natuke liiga tihe, karjatamiskoormus väike, rohurinne kohati väljakujunemata. Tõsta tuleks karjatamiskoormust, kuid on maastikulise väärtusega. Võrreldes 2002. aastaga on elupaiga olukord üsna sama, ala on säilinud, kuid vajaks hooldust.

Elupaigatüübi alal ID 1256445083 on paiguti säilinud alvari tunnustele vastavaid alasid, osaliselt on ala metsastunud, eriti servaaladel kasvavad männipuistud. Liinikoridori laienduse raadamine oluliselt neid alasid ei mõjuta, kui säilinud niidukooslustel pinnasekahjustusi ei tekitata, võib olukord raadataval alal pigem paraneda, kuna muudetakse raadamise läbi avatumaks. Ala on inventeeritud aastal 1999, kuid rohkem selle kohta teavet pole.

Elupaigatüübi *sinihelmikakooslused* (6410) ala ID -1859945481 on hooldamata ja alal kasvab tihedalt paju. Elupaigatüübi 6410 tunnusteks on tihe rohukamar; järjepidev majandamine, mis võib olla mõneks aastaks katkenud; kuivendamine nõrk või puudub; ala suurus: mida suurem, seda väärtuslikum; niidu liigirikkus ja mikroreljeef. Ala on tiheda pajuvõsaga kaetud, seda pole majandatud ning pole säilinud niidutaimi. Selle tõttu ei vasta ala elupaigatüübi tunnustele ning liinikoridori laiendamisel sellel alal elupaigatüübile olulist mõju ei ole. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine hinnang oli C. Ala on kirjeldatud kui suhteliselt võsastunud niitu, mida on kunagi kasutatud, kuid aladel, kus ei majandata, võsastumas ning väikese liigirikkusega. Võrreldes aastaga 2002 on ala täielikult võsastunud ning ei meenuta enam niitu.

3.2. Paiküla-Veere 7-1

Elupaigatüübi *liigirikkad niidud lubjavaesel mullal* (6270*) tunnusteks on tihe, liigirikas rohukamar (paluniitude puhul on tüübile vastav liigirikkus madalam ja kamar võib kohati olla hõre); järjepidev majandamine, mis võib olla mõneks aastaks katkenud: kindlasti niitmine, võib olla karjatatud; kuivendamine nõrk või puudub, pole "kunagi" küntud ehk viimasest künnist on möödunud vähemalt 30 aastat; ala suurus: mida suurem, seda väärtuslikum.

Elupaigatüübi *liigirikkad niidud lubjavaesel mullal* (6270*) ala ID 1616545481 on pikemat aega hooldamata ja metsastunud. Ala on täielikult võsastunud, puude ja põõsaste katvus on märksa suurem kui 50%, vaid elupaiga keskel on väikeses mahus säilinud avatud alad rohukamaraga. Alal kasvab valdavalt tihe sarapuu, paakspuu ja pajuvõsa. Ala pole majandatud ning elupaiga loodeosas piirneb elupaik kuivenduskraaviga. Liinikoridori raadamine sellel alal elupaigatüüpi oluliselt ei mõjuta, pigem parandab elupaiga olukorda, kui liinikoridori raadamisel elupaigal eemaldatakse puid ning võsa ning elupaik muutub selleläbi avatumaks. Ala on inventeeritud aastal 1999, kuid rohkem selle kohta teavet pole.

3.3. Paiküla-Veere 3-1/ Paiküla- Mägi-Kurdla 3-1; 4-1

Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) tunnusteks on kestev ja mõõduka intensiivsusega karjatamine; lageda loola suurus; hõre, madal ja mosaiikne lookooslus, kus kasvab/elab võimalikult suur hulk iseloomulikke looliike.

Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) alad ID 1406145083 ja ID 208345540 on hooldamata ning täielikult metsastunud. Samuti kasvab sama elupaigatüübi alal ID 477517742 männimets ning alal ID -505545481 kase enamusega puistu. Need alad ei vasta elupaigatüübi tunnustele ning liinikoridori raadamine nendel aladel elupaigatüüpi oluliselt ei mõjuta. Ala 1406145083 on inventeeritud 2002. aastal, kuid rohkem teavet selle ala kohta ei ole. Alad 208345540 ja -505545481 on inventeeritud 1999. aastal, kuid rohkem teavet nende kohta ei ole. Ala 477517742 on inventeeritud enne 2008. aastat, kuid rohkem teavet selle ala kohta pole.

Alad ID -221545083 ja ID -2118745083 on pikka aega hooldamata ja metsastunud ega vasta elupaigatüübi 6280* tunnustele, kuid nendel aladel on säilinud rohkem niiduilmelisi alasid ning need oleks võimalik taastada. Alal -2118745083 asub mobiilimast. Liinikoridori raadamine mõjub alvarite elupaigatüübile pigem positiivselt, kui tööde käigus ei tekitata pinnasekahjustusi. Alad -221545083 ja -2118745083 on inventeeritud 1999. aastal, kuid rohkem teavet nende kohta ei ole.

Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) ala ID -273725024 on käesoleval ajal karjatatav, osaliselt taastatud, kuid osaliselt ka metsastunud. Ala on inventeeritud 2012. aastal, mil selle üldine hinnang on A. Ala on kirjeldatud kui üsna tihedalt kadastunud ala. Ala väärib taastamist loopealseks liituvuseni alla 0,3. Läänepoolne serv on väikses osas taastatud. Kogu ala on karjatamises. Olukorra parandamiseks on soovitatud radikaalselt harvendada põõsarinet, männid välja raiuda ja jätkata karjatamist. Võrreldes 2012. aastaga on jätkatud karjatamist ning osa alast on hoitud avatuna, samas on säilinud metsasamad mändidega metsatukad, mida tuleks kujundada elupaigatüübile sobivamaks. Sama elupaigatüübi alad ID -837793376 ja -1041544800 (Pilt 10) on samuti karjatatavad ja vastavad kogu ulatuses elupaigatüübi 6280* tunnustele (väga esinduslikud). Ala -837793376 on inventeeritud 2012. aastal, mil üldine väärtus oli A. Seda on kirjeldatud kui mosaiikset lookooslust; laiguti pärisaruniidu sugemetega, hobustega karjatatav. Võrreldes 2012. aastaga on ala esinduslikkus ja tunnused säilinud. Ala -1041544800 on inventeeritud 2012. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui madalate kadakatega loopealset lainja maastikuga; vahelduvad niiskustingimused. Kasutusel hobuste karjamaana ning madalmurus. Kadakate katvus varieerub, kuid valdavalt vajab harvendust. Võrreldes 2012. aastaga on ala esinduslikkus sama, kadakate katvus on hõre. Liinikoridori laiendamine elupaigatüüpe oluliselt ei mõjuta, kui tööde käigus ei tekitata pinnasekahjustusi.

Elupaigatüübi *kadastikud* (5130) tunnusteks on põõsarindes domineerib kadakas, puurinne puudub või on väheldane ja koosneb enamasti ainult vanadest isenditest; noor lausaline kadaka järelkasv puudub, kadakad on vanad, klumpidena; mosaiiksus; hooldus (karjatamine, niitmine ja/või aeg-ajalt kadakate eemaldamine), niidukamara olemasolu; liigirikas rohurinne.

Elupaigatüübi *kadastikud* (5130) ala ID 711445083 on kadakate ja mändidega tihedalt metsastunud ning ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Ala ei karjatata ega niideta. Ala on inventeeritud aastal 2002, kuid rohkem selle kohta teavet pole.

Sama elupaigatüübi ala ID 816531872 on karjatatav, alal on niit, millel kasvab vaid üksikuid kadakaid, paiguti kipub peale kasvama paakspuu ja sarapuu. Antud ala vastab rohkem elupaikadele 6280 või 6210 tunnustele. Ala on inventeeritud 2012. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui karjatatavat ja taastatud. Kadakate tiheduse poolest võiks olla teine elupaik (6210, 6280). Võrreldes 2012. aastaga on elupaiga esinduslikkus ja seisund jäänud samaks.

Elupaigatüübi 5130 ala ID -772145083 asub kogu ulatuses olemasoleva liinikoridori alal, kus kasvab kase ja haava enamusega noorendik ja paakspuu ning see ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Ala on inventeeritud aastal 2002, kus selle seisund on hinnatud pigem keskmiseks ja kirjeldatud kui noore männikuga ala. Võrreldes 2002. aastaga on muutunud alal kasvav puuliik, kuid ala ei vasta sellest hoolimata elupaigatüübi tunnustele.

Kõigile kadastike elupaigatüüpide aladele ei ole liinikoridori rajamise ning raadamisega olulist mõju ette näha, elupaigatüüpidel 816531872 ja -772145083 ei kasva praktiliselt üldse kadakaid ning need alad ei vasta elupaigatüübitunnustele.

Kadastike elupaigatüübiga ID 816531872 piirneb elupaigatüübi *aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud* (6510) ala ID 1642219936. Elupaigatüübi 6510 tunnusteks on vähemalt keskmine liigirikkus (olenevalt ka mulla lähtekivimist, lubjarikastel aladel on keskmine mõnevõrra kõrgem); suhteliselt mõõdukas kultuurliikide või viljakat pinnast eelistavate liikide osakaal (nt kerahein, aas-rebasesaba, põldtimut, hübriidlutsern, aasristik, põldohakas, mets-harakputk, kõrvenõges, orashein, mõnedel juhtudel ka aaskaerand, punane aruhein või päideroog); tihe rohukamar, monodominantsete liigilaikude vähene osakaal. Antud ala on suhteliselt pisike ning karjatatav, mistõttu tunnusliike seal ei esinenud, kuna oli söödud madalmurusaks. Liinikoridori rajamine ei oma aga olulist mõju elupaigatüübile, kui tööde käigus ei tekitata ulatuslikke pinnasekahjustusi. Ala on inventeeritud 2012. aastal, mil selle väärtus oli C. Ala on kirjeldatud kui kultuuristamise mõjuga pärisaruniidu lapikest lopsaka rohustuga. Võib-olla oli kunagi seal heina ladustatud. Jääb karjamaast välja. Võrreldes 2012. aastaga on ala karjatatav ning hooldatud.

Elupaigatüübi *sinihelmikakooslused* (6410) tunnusteks on tihe rohukamar; järjepidev majandamine, mis võib olla mõneks aastaks katkenud; kuivendamine nõrk või puudub; ala suurus: mida suurem, seda väärtuslikum; niidu liigirikkus ja mikroreljeef.

Elupaigatüübi *sinihelmikakooslused* (6410) ala ID 1690345083 on pea kogu ulatuses kaetud paakspuuga ning ei vasta selles osas elupaigatüübi tunnustele. Elupaigatüübi idapoolne osa, mis kattub ka olemasoleva liinikoridori alaga, on säilinud elupaigatüübi tunnusele vastavana. Liinikoridori laiendamine sellel alal elupaigatüübi seisundit oluliselt ei mõjuta, kui elupaigatüübi alal tööde käigus pinnast ei kahjustata. Ala on inventeeritud aastal 2002, kus selle seisund on hinnatud pigem heaks.

3.4. Veere-Paatsalu/Hanila/Muriste

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -2028945481 on pikalt hooldamata ning kogu ulatuses tihedalt kaetud kadakate ja põõsastikuga. Ala ei vasta enam elupaigatüübi tunnustele. Maakaabelliini rajamine ei kahjusta elupaika. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui. Ala on kirjeldatud kui madalat rohuranda, liigiliselt mitmekesisest, kaitsealuste liikidega, 30% ulatuses majandatav, osaliselt karjatatav, seal ka vähe roostikku. Võrreldes 2002. aastaga on ala kogu ulatuses jäänud hooldamata ning elupaiga esinduslikkus on vähenenud ja seisund halvenenud.

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) esinduslikkuse tunnuselemendid on pinnalähedane karbonaatse põhjavee tase; kasvusubstraadiks kas karbonaatne madalsooturvas, ka segus allikalubjaga, või Lääne-Eesti saartel lahtede ja järvede kallastel savikas karbonaatne gleirentsiina; lääne-mõõkrohu domineerimisega kooslus või koos raudtarnaga.

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) ala ID -733745083 vastab elupaigatüübi tunnustele (Pilt 1 ja 2). Kavandatava maakaabelliini ala asub olemasoleva õhuliini liinikoridoris, mis ei kattu soo alaga, ainult piirdub sellega ning olulist mõju ei avalda, kuna ei too kaasa elupaiga hävinemist või kuivendamist. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui kuivenduse mõjuga sood, dominantne lääne-mõõkrohi, luhttarn, porss, järves penikeel, kraavide kinniajamine tagaks soo ja järvede säilimise. Võrreldes 2002. aastaga on elupaigatüübi esinduslikkus ja seisund sama.

3.5. Veere-Paatsalu/Muriste/Hanila 1;2

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID 1070045083 on pikalt hooldamata ning alates veepiirist kaetud roostikuga. Veepiirist ja roostikust sisemaa suunas on niiduala samuti hooldamata ning ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Ala on siiski taastatav. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui madalat rohuranda, liigiliselt mitmekesist, kaitsealuste liikidega, 30% ulatuses majandatav, osaliselt karjatatav, seal ka vähe roostikku. Võrreldes 2002. aastaga on ala kogu ulatuses jäänud hooldamata ning elupaiga esinduslikkus on vähenenud ja seisund halvenenud.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -116445481 on enamjaolt majandamata ning ala katab roostik. Ala põhjaosas hoonete ümbruses on niidetud alasid ning seal on säilinud elupaigatüübi tunnustele vastavaid alasid. Elupaigatüübile vastavatel aladel kasvasid halofiilseid taimeliike. Ala on taastatav. Maakaabli rajamine elupaikade alal neid oluliselt ei mõjuta, kuid maakaabli alal elupaik hävib. Maakaabel tuleb sellel alal paigaldada kinnisel meetodil. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine väärtus oli C. Ala on kirjeldatud kui madalat rannaniitu, mis on pikalt hooldamata, lausalise roostikuga. Rannaniidu taimed on alumises rindes säilinud, kuid on majandamata 10a. ja vajab majandamist. Võrreldes 2002. aastaga on elupaiga seisund jäänud samaks, osaliselt on ala endiselt hooldamata ja kaetud roostikuga, vajades hooldust. Kohati on säilinud rannaniidu taimed.

Elupaigatüübi *liigirikkad madalsood* (7230) esinduslikkuse tunnuselemendid on madalakasvuliste tarnaliikide domineerimine ja suhteliselt lopsakas samblarinne (valdavalt *Amblystegiaceae* – tõmpkaanikuliste liigid); soopind on kas suhteliselt tasane või madalmätlik; vee pH vahemikus 5,5 – 7.

Elupaigatüübi *liigirikkad madalsood* (7230) ala ID -1849745481 vastab elupaigatüübi tunnustele. Ala põhjaosas on märgatavad sõidukiga tekitatud kerged pinnasekahjustused, muus osas on ala loodusliku ilmega. Soopind on madalmätlik. Maakaabel tuleb sellel alal paigaldada kinnisel meetodil, et mitte kahjustada elupaigatüübi seisundit. Ala on inventeeritud 2002. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui liigirikast madalsood, lagedat võsastumata madaloolaiku loometsas, puudub lääne-mõõkrohi, kuid selle ilmumine on ajaküsimus, majandamine puudub, väärtus maastikuline, floristiline. Võrreldes 2002. aastaga on elupaigatüübi esinduslikkus jäänud samaks ning elupaik on säilinud.

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) esinduslikkuse tunnuselemendid on pinnalähedane karbonaatse põhjavee tase; kasvusubstraadiks kas karbonaatne madalsooturvas, ka segus allikalubjaga, või Lääne-Eesti saartel lahtede ja järvede kallastel savikas karbonaatne gleirentsiina; lääne-mõõkrohu domineerimisega kooslus või koos raudtarnaga.

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) ala ID -1257445083 vastab elupaigatüübi tunnustele (Pilt 6). Ala on loodusliku ilmega ja esinduslik. Alal esineb rohkesti lääne-mõõkrohtu. Maakaabel tuleb sellel alal paigaldada kinnisel meetodil, et mitte kahjustada elupaigatüübi seisundit. Ala on inventeeritud 2012. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Võrreldes 2012. aastaga on elupaiga esinduslikkus ja seisund sama.

3.6. Veere-Paatsalu/Muriste/Hanila 3

Elupaigatüübi *lood ja alvarid* (6280*) tunnusteks on kestev ja mõõduka intensiivsusega karjatamine; lageda loola suurus; hõre, madal ja mosaiikne lookooslus, kus kasvab/elab võimalikult suur hulk iseloomulikke looliike.

Elupaigatüübi *lood ja alvarid* (6280*) alal ID -278745481 ei ole pikka aega niidetud ega karjatatud, selle tõttu on elupaigatüübi ala pea kogu ulatuses kaetud puittaimestikuga. Osaliselt on ala metsastunud, nendel aladel kasvavad noored männipuistud. Paiguti on alal raiutud kadakaid ja teisi

madalamaid puid, mis on jäetud koristamata. Ala lõunaosas leidub väikesi niiduilmelisi laiike. Liinikoridorist põhja suunas jääv ala on tihedalt kaetud kadakate ja paakspuuga, liinikoridoriga piirneval alal on karstilehtrid, kus on säilinud niiduilmeline ala. Hooldamata jätmise ja metsastumise tõttu ei vasta see ala enam elupaigatüübi tunnustele. Maakaabelliini paigaldamine ei avalda elupaigatübile olulist mõju. Ala on inventeeritud 2000. aastal, kuid rohkem teavet selle kohta ei ole.

3.7. Veere-Muriste

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1541345083 on pikalt hooldamata ning alates veepiirist kaetud roostikuga. Veepiirist kaugemal kasvab alal ka põõsaid (Pilt 13). Ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Maakaabelliini paigaldamine ei avalda elupaigatübile olulist mõju. Ala on inventeeritud 2000. aastal, kuid rohkem teavet selle kohta ei ole.

3.8. Veere-Muriste 2 / Veere-Hanila 2 / Veere- Hanila 2

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1675245481 on karjatatav ala, kus on märgatav ka karjatamise järjepidevus (Pildid 3-5). Alal on lisaks veepiiril asuvatele salinsetele kooslustele väga esinduslik madala rohttaimestikuga väljakujunenud niidukooslus. Üks osa elupaigatübist on märgitud Öölaiul asuvale kõrgendikule, kuhu on kasvanud puud, ning ala ei vasta rannaniidu tunnustele. See osa tuleks antud elupaigatüübi alast välja arvata. Maakaabelliini rajamine alale kahjustab elupaika ning selle terviklikkust. Maakaabelliini rajamisel tuleks see rajada kinnisel meetodil. Ala on inventeeritud 2014. aastal, mil selle üldine väärtus oli B. Võrreldes 2014. aastaga on ala väärtus jäänud samaks või isegi paranenud. Ala on aktiivses karjatamises ning vastab elupaigatüübi tunnustele.

3.9. Veere/Mägi-Kurdla – Muriste

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID 447337104 on pikalt hooldamata ning alates veepiirist kaetud roostikuga (Pilt 11). Ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Maakaabelliini paigaldamine ei avalda elupaigatübile olulist mõju. Ala on inventeeritud 2010. aastal, mil selle üldine väärtus oli C. Ala on kirjeldatud nitrofiilsena, suhteliselt kõrge rannana, kuid kiviranda eraldi eristunud ei ole. Majandamisena on soovitatud karjatada. Võrreldes on 2010. aastaga on ala veelgi rohkem hooldamata ning roostunud.

3.10. Veere/Mägi-Kurdla – Hanila

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1796045481 on pikalt hooldamata ning alates veepiirist kaetud roostikuga, veepiirist kaugemal ka põõsastikuga (Pilt 12). Ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Maakaabelliini paigaldamine ei avalda elupaigatübile olulist mõju. Ala on inventeeritud aastal 2003, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui tüüpilist esinduslikku Läänemaa

rannaniitu, madalamad alad alles kujunemisjärgus, osa olnud niidetav, kohati võsastub, kõrge väärtusega, vajab majandamist. Võrreldes 2003. aastaga on ala kinni kasvanud ja võsastunud, kuna ala pole majandatud ning ei vasta enam kõrgele väärtusele.

3.11. Mägi-Kurdla – Paatsalu/ Muriste/ Hanila

Elupaigatüübi *lood ja alvarid* (6280*) tunnusteks on kestev ja mõõduka intensiivsusega karjatamine; lageda looala suurus; hõre, madal ja mosaiikne lookooslus, kus kasvab/elab võimalikult suur hulk iseloomulikke looliike.

Elupaigatüübi *lood ja alvarid* (6280*) ala ID -628837109 on hooldamata ning liinikoridoriga kattuv alal metsastunud. Kuna see ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele, ei ole maakaabli paigaldamisel alale olulist mõju. Ala on inventeeritud 2010. aastal, mil selle üldine väärtus oli B ning ala on soovitatud karjatada. Võrreldes 2010. aastaga pole ala karjatatud ega hooldatud ning on nüüdseks metsastunud. Sama elupaigatüübi alad ID 545794654 ja -823537109 on karjatatavad alad ning vastavad elupaigatüübi 6280* tunnustele. Elupaigatüübi alade kahjustamise vältimiseks tuleb maakaabel nendel aladel paigaldada kinnisel meetodil. Ala 545794654 on inventeeritud 2014. aastal, mil selle üldine väärtus oli A. Ala on kirjeldatud kui taastatud ja karjatamises olevana. Ala - 823537109 on inventeeritud 2010. aastal, mil selle üldine väärtus oli A, mida on kirjeldatud kui karjatatavat ala. Võrreldes inventeerimise kuupäevadega on elupaikade esinduslikkus ja olukord jäänud samaks.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) tunnusteks on madalmurusus või kuni keskmise kõrgusega rohustu (niidetavate variantide puhul), halofiilsete taimeliikide rohkus ja soolakulaikude olemasolu.

Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID 12549296 on hooldamata ning rannikuala katab roostik. Paiguti kasvab alal puittaimestikku. Ala ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Maakaabli paigaldamine ei mõjuta oluliselt elupaigatüübi seisundit. Ala on inventeeritud 2011. aastal, mil selle üldine väärtus oli C ning antud soovitusel seda ala karjatada. Võrreldes 2011. aastaga on selle elupaiga seisund jäänud võrdlemisi samaks või veidi halvenenud, kuna lisaks roostikule on kasvamas ka puittaimestik.

Elupaigatüübi *kadastikud* (5130) tunnusteks on põõsarindes domineerib kadakas, puurinne puudub või on väheldane ja koosneb enamasti ainult vanadest isenditest; noor lausuline kadaka järelkasv puudub, kadakad on vanad, klumpidena; mosaiiksus; hooldus (karjatamine, niitmine ja/või aeg-ajalt kadakate eemaldamine), niidukamara olemasolu; liigirikas rohurinne.

Merekaabli trassikoridor läbib elupaigatüübi *kadastikud* (5130) ala ID 1310237107, mis on hooldamata ja kaetud tihedalt kadakatega. Elupaigatüüpi on võimalik taastada. Kaabel tuleb elupaigatüübi kahjustamise vältimiseks alal paigaldada kinnisel meetodil. Ala on inventeeritud 2010. aastal, mil selle üldine väärtus oli B. Ala on kirjeldatud kui tihedat ala kalameeste radadega, millest on vaja kohati võsa välja raiuda ja prügi koristada. Võrreldes 2010. aastaga on ala seisund jäänud samaks, tegu on väga tiheda kadastikuga.

3.12. Lihula-Rumba

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalood lääne-mõõkrohuga* (7210*) esinduslikkuse tunnuselemendid on pinnalähedane karbonaatse põhjavee tase; kasvusubstraadiks kas karbonaatne madalsooturvas, ka segus allikalubjaga, või Lääne-Eesti saartel lahtede ja järvede kallastel savikas karbonaatne gleirentsiina; lääne-mõõkrohu domineerimisega kooslus või koos raudtarnaga.

Elupaigatüübi *lubjarikkad madalood lääne-mõõkrohuga* (7210*) ala ID -1218745083 on tugeva kuivendamise mõjuga. Elupaigatüübina piiritletud alal on pinnas parasniiske, mille tõttu on kogu ala kaetud noorte haava- ja kasetaimedega (Pilt 14 ja 15). Lisaks on alal paiguti vanemate puude gruppe (peamiselt kask ja sanglepp). Seega on kuivendatud madalood metsastumas ning ei vasta elupaigatüübi tunnustele. Elupaigas olemasoleva õhuliini koridori ja soo ala vahel asub sügav

kuivenduskraav. Teisel pool olemasolevat õhuliini on elupaiga alal ühevanuseline mets. Õhuliini koridori laiendamine ei oma elupaigale olulist mõju. Ala on inventeeritud aastal 1999, mil selle seisund on hinnatud väga heaks. Võrreldes 1999. aastaga on mõjunud kuivendamine ning ala ei vasta enam elupaigatüübile.

Elupaigatüübi *liigirikkad madalsood* (7230) esinduslikkuse tunnuselemendid on madalakasvuliste tarnaliikide domineerimine ja suhteliselt lopsakas samblarinne (valdavalt *Amblystegiaceae* – tõmpkaanikuliste liigid); soopind on kas suhteliselt tasane või madalmätlik; vee pH vahemikus 5,5 – 7.

Elupaigatüübi *liigirikkad madalsood* (7230) ala ID 106145083 on ulatuslikult kuivendatud, mille tulemusel kasvab kogu alal erineva vanusega puittaimestik. Paiguti on alal tehtud raietöid. Kavandatavas liinikoridoris ei vasta ala elupaigatüübi tunnustele. Õhuliini koridori rajamine ei oma elupaigale olulist mõju. Ala on inventeeritud aastal 1999, mil selle seisund on hinnatud heaks. Võrreldes 1999. aastaga on mõjunud kuivendamine, ala on metsastunud ning ala ei vasta enam elupaigatüübile.

4. Lisad

Pilt 1. Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) tunnustele vastav ala ID - 733745083.

Pilt 2. Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) tunnustele vastav ala ID - 733745083.

Pilt 3. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1675245481. Alal asub esinduslik niidukooslus.

Pilt 4. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1675245481, mis on käesoleval ajal karjatatav.

Pilt 5. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1675245481 ja ID 1070045083 vaheline piir. Vasakul pikalt hooldamata ala, paremal järjepidevalt hooldatud ja karjatatav ala.

Pilt 6. Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-möökhuga* (7210*) ala ID -1257445083 vastab elupaigatüübi tunnustele.

Pilt 7. Elupaigatüübi *puisniidud* (6530*) ala ID 1717272802 ala on järjepidevalt hooldatud.

Pilt 8. Elupaigatüübi *puisniidud* (6530*) ala ID 1258127587 on hiljaaegu niidetud.

Pilt 9. Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) ala ID 829245083 on hooldamata ning aegamisi metsastumas.

Pilt 10. Elupaigatüübi *lood ehk alvarid* (6280*) ala ID -837793376 on järjepidevalt karjatatav ja esinduslik.

Pilt 11. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID 447337104 on pikalt hooldamata.

Pilt 12. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1796045481 on pikalt hooldamata ning alates veepiirist kaetud roostikuga

Pilt 13. Elupaigatüübi *rannaniidud* (1630*) ala ID -1541345083 on pikalt hooldamata.

Pilt 14. Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-möökhuga* (7210*) ala ID -1218745083 on tugeva kuivendamise mõjuga ning metsastumas.

Pilt 15. Elupaigatüübi *lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga* (7210*) ala ID -1218745083 on tugeva kuivendamise mõjuga ning metsastumas.

5. Kasutatud kirjandus

Eesti Looduse Infosüsteem

Lotman, S., Rannap, R., 2020 „Rannaniitude hoolduskava“, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Penijõe.

Paal, J. 2007, „Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat“, Teine, parandatud ja täiendatud trükk. Eesti Keskkonnaministeerium, Auratrükk, Tallinn, 308 lk.

Pärtel, M., Helm, A., Roosalu, E., Zobel, M., 2003 „Bioloogiline mitmekesisus Eesti poollooduslikes ökosüsteemides“, Tartu Ülikool.

Soode tegevuskava aastateks 2016-2023 (kinnitatud 18.01.2016). Kliimaministeerium.